ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 45. Чернівці, дня 8. (21.) листопада 1902. Рік V.

Отворенє читалнї в Калинівцях.

В Калинівцях над Чер. відбуло ся за старанєм пана надучителя Гишки і пана учителя Перча в суботу 8-го листопада на сьв. Дмитра отворенє читалнї „Рускої Бесїди“. Гадаєте, любі родимцї, що легко нам прийшло до того. Уже сїм лїт минуло, як наш народолюбний надучитель Василь Гишка в Калинівцях пробуває. Уже першого року свого учительованя в нашій громадї дораджував нам запровадити читалню. Та що з того, коли доради єго були як „голос вопіющого в пустинї“. Но все таки не тратив надїї. Давав нам від часу до часу дуже пожиточні книжечки і ґазети читати, з котрих ми довідали ся, як у других селах запроваджують люди читалнї, каси, шпихлїрі, склепи і т. иньше, та дістали і ми охоту запровадити у себе касу. Але-ж бо, аби касу запровадити, треба знати як. Тому прийшло нас 3 ґаздів до надучителя і просили, аби нам допоміг запровадити найперше читалню. П. надучитель утїшив ся тим дуже і зараз післав по статути до „Рускої Ради“, подав до правительства, а як правительство відповіло, що наше товариство може розпочинати свою дїяльність, то господар Николай Харина поїхав до Чернівцїв до пана др-а Стоцкого і запросив на отворенє читалнї. Пан др. Стоцкий приобіцяв прийти, але в 3 дни пізнїйше дістали-м лист, від него, що зайшло таке, що не може приїхати, але замість него приїде пан проф. Клим і ще хтось з молодших. Тої днини ждали-м дуже нетерпеливо. Уже кілька днїв перед тим лагодили-м ся до принятя гостий черновецких. Але вороги хотїли нам в сїм дїлї перешкодити. Найгірший воріг то наш двірник Іван Федоряк. В других селах називають таких двірників похвостачами паньскими, а ми тілько скажемо, що він хиба сдуга паньский, бо день перед отворенєм читалнї, як робили ми порядок в стодолї чесного ґосподаря Костя Лукащука, пішов наш двірник міряти поле паньске. Та най би був міряв, коби лиш нам був не перешкаджав. Учувши, що ми робимо гарну браму, прибіг і як уздрів, що брама вже готова, став перед нею та дивив ся як той віл, що прийде з поля, застане нові ворота, тай рує.

Наш двірник также так робив. Станувши перед брамою, і уздрівши, що і в стодолї роблять люди порядок і плетуть вінцї, то вже не стало єму терпцю. З страшним криком вимовив отсї слова: Коби менї не віяв вітер на отсю хату через дорогу, то зараз бим підпалив сїрником, най би й він згорів“, т. є. той ґосподар, де мала отворити ся читалня. Ми настрашили ся, що може таки й підпалить, та великого нещастя може наробити. Хотїли-м ще більше прислухувати ся єго проклонам, та пішли-м на вулицю, але наш двірник якось гейби втїкав, та щось бомборосїв. Ми тільки вчули, ще отсї слова: „Гай, гай, йди близше, абись мав більше сьвідків“ і пішов далї, махаючи буком навкруг себе, якби когось бив. По дорозї здибав ся

з Николаєм Сироїжкою та сказав до него, що не допустить Черновецких гостий на отворенє читалнї. Гей, люде добрі! А се що таке? Чи маєм ми непросьвіщеного двірника бояти ся? Нї, ми дали собі раду. Господар Кость Лукащук запряг конї тай поїхав з паном надучителем і з Николаєм Хариною до жандармериї і на почту, відки зателеґрафували-м до староства в Сторожинци, що двірник забороняє нам отворяти читалню, та просили-м, щоби жандарм прийшов нарозумити нашого двірника. І то помогло. В суботу раненько прийшов жандарм з Станівців до нашого начальника, та не застав єго дома, бо як раз тої днини пішов дуже рано до церкви. По службі божій сказав двірник в вівтари до панотця, що розібє нам браму. А панотець каже: „Як ви то можете робити і з ким? Хто вам то позволив? То не можна“. А двірник каже: „Я з Файбішом розвалю таки їм браму“. Як вийшов двірник з вівтаря, а паламар питає панотця: „що єму то шкодить?“ А панотець каже: „Е, він нерозумний“. — Якби двірник знав був, що жандарм на него чекає, то певно не казав би був, що розвалить браму. — Скоро лиш вийшов двірник з церкви, зараз приступив до него жандарм, тай зачав єго добре сповідати. От і помогла та сповідь, бо наш начальник пішов тихцем до дому і навіть не дивив ся в той бік, де читалня, тай не показував ся вже більше. Ми і не смутили би ся, як би-м єго вже й зовсїм таки не бачили.

По 9-ій годинї рано поїхав пан надучитель до зелїзничої стациї в Барбівцях проти гостий Черновецких. В 10-ій годинї приїхали делеґати „Руской Бесїди“ пан проф. Клим і пан доктор Кордуба. Точно о 11-ій годинї пішли пани делеґати разом з другими гостями до господаря Лукащука, де мало відбути ся отворенє читалнї. Лиш вийшли з школи, то дав ся чути сильний гук з моздїрів. Перед триюмфальною брамою, що була поставлена коло воріт того господаря, де мала отворити ся читалня, привитав панів делеґатів честний та письменний господар Василь Ґриндей отсими словами: „Високоповажні Пани! Витаю Вас сердечно в імени читальників сеї громади по старому рускому звичаєви хлїбом і солев. Желаємо з щирого серця, щоби Всевишний продовжив Вам ще много лїт за то, що-сьте прибули до нас покривджених і від всїх забутих хлїборобів, подати нам сьвітло правди“.

Потім подав панови професорови Климови хлїб і сіль, а п. проф. Клим поцїлувавши хлїб, подякував за таке щире привитанє дуже красними та сердечними словами. Відтак зайшли всї до стодоли, де зібрало ся богато людий, а также і наш панотець Сорочан.

Поздоровивши всїх, зачав пан делеґат промовляти довший час дуже щирими, зрозумілими та сердечними словами до людий. Вказував на всяку нужду та кривду, яку терпимо від иньших чужих, але просьвіщених народів. Дивіть ся, сказав пан делеґат, на другі народи, як Чехи, Нїмцї і Французи жиють! Таж їх земля слабша від нашої, і їх є так густо у тих краях, як нас у нашім. А чому-ж они жиють лїпше як ми? Бо у них не найдеш неписьменних людий. Они знають з книжок, в який спосіб добуває ся з поля найбільше приходу, они мають в кождім селї каси, банки мужицкі, склепи, шпихлїрі і всякі иньші спілки. А у нас — лиш пожаль ся Боже! Як настане неурожайний рік, то люди так задовжують ся, що хоть прийде відтак і урожайне лїто, то все не можуть з довгів і за кілька років вийти, та продають остатний кусень свої вітцївскої землї та втїкають в чужу землю, забирають ся до Америки, Канади, а там уже гинуть голодовою смертию, бо лиш десь комусь поводить ся там добре. На ті самі поля, що то їх спродали за безцїн наші люди, приходять другі, але просьвіщені народи, зачинають лїпше розживатись, торгують збіжем, закладають крамниці і т. иньше тай в короткім часї доробляють ся маєтку, та ще й великого. Чомуж то так? Бо они письменні. Чи чули ви, щоби Нїмців, Чехів та Французів карали грішми за то, що не посилають своїх дїтий до школи? Нї, того у них не буває. Они, як нема в селї школи, то самі спроваджують собі учителя, тай платять єму добре. Жиди н. пр. посилають дуже радо своїх дїтий до школи а й дома їх учать.

Не оден жид жебрає, а свого сина утримує в школах в місті, і він потім виходить на адвоката, доктора, судового урядника і т. д. Дальше взивав пан проф. Клим людий, щоби старали ся своїх здібнійших дітий посилати до висших шкіл, меньше здібних учити якогось ремесла, бо і добрі ремісники доробляють ся великого маєтку. — Потім подякував за сю хосенну науку панови проф. Климови господар з Калинівців Николай Харина. — Відтак поздоровив читальників голова читалні з Волоки пан надучитель Партеній Данчул. В своїй промові сказав більше меньше так:

Єсли десь викопалась глїбока керниця, котра замкнена на ключ, то тілько ті люди можуть з неї черпати воду, котрі мають ключі до неї, а котрі прийдуть без ключа, то хиба подивлять ся на ню тай повернуть дурно, без води. Так діє ся і з непросьвіщеними людьми. Хоть тілько добра є в сьвіті, а вони не можуть дістати єго. Тому-ж приставайте до читалні, бо читалня гейби кузня, в котрій кують ся ті ключі до осягненя добра.

Дальше витав читальників в імени читалні з Станівців горішних надучитель пан Олександер Купчанко. Заохочуючи до вступленя в члени читалні, сказав, що громада Калинівці найпильнійше прислухувала ся єго господарскій науці, коли був в громаді, і що она належить до перших громад в Становецкім повіті, що тягнеть ся до просьвіти.

Відтак тримав відчит про ріжнородність тіл пан др. Кордуба, при чім завзивав людий, аби ходили до читалні, де можуть навчити ся з ріжних книжок про ріжні землї, як їх орати, як коло них робити, щоби мати як найбільше хісна. Дальше завзивав, щоби научили ся і старші люди в читалні читати, щоби уряджували від часу до часу, поученя, та відчити.

Дальше згадав пан проф. Клим про сьвященика Сорочана, котрий видко, що прихильник читальні, і що не в кождій громаді є такі сьвященники, щоби приставали до читалні. — Ми читальники до сего скажемо, що і ми знаємо такого сьвященника шанувати; чим більше прихильний буде читалні, отже і нам читалникам, тим більше будем і ми єго любити.

Потім слїдувало поясненє статута, при чім обяснив пан проф. Клим, що в читалні можна не тілько читати, але і забавляти ся; отже і танцювати. Дальше завзивав всїх читалників до згоди. Відтак згадав про того ґазду, котрий відпустив обширну хату на читалню, і дякував єму сердечно. Дальше заохочував до вибудованя власної хати для читалні. Конець отвореня читалні був дуже веселий; бо ми сподївали ся найбільше на 30 членів, а то як зачали вписувати ся, то за хвильку пристало 50 членів. Межи ними був перший наш панотець Сорочан, котрий дав 4 корони. Хотяй установлено, щоби членьска вкладка була 1 кор., то багато давали по 2 корони. Як учули люди красну науку пана проф. Клима, то пристали і ті, що перше були противниками читалні.

При кінци вніс пан делеґат многолїтство для нашого найяснїйшого Монарха, що дав нам право закладати читалні та збирати ся на нараду. — Потім запросили читальники всїх гостий до хати на обід, де продовжались науки та промови. По обіді відпровадили гостий до школи при вистрілах з моздїрів, а в пятій годині вечером відїхали наші дорогі просьвітителї проф. Клим та др. Кордуба до Чернівців. При їх відїздї стріляно также з моздїрів. — От як закінчило ся велике сьвято, отворенє читалні в нашім селї. А наш двірник, не знати, що єму стало ся? Чи помогла єму наука жандарма, чи може вистріли з моздїрів нарозумили єго, що то має бути читалня, бо як Черновецкі гостї відїзджали, то став на дорозї недалеко школи, вклонив ся низько низенько їм, та дивив ся ще довго на них, як їхали і певно пожалував, що так поступав з читалнею. А ми скажемо від себе так: Від сегодня, абисьте знали, пане двірниче, що наука і просьвіта то сила велика, то сила, котру не поборе нїякий непросьвіщений чоловік, хоть аби й такий був дужий як віл. При кінци додамо ще ми читальники, що нїколи не пожалуємо, що-м завели у себе читалню. Нам здає ся, що удасть ся нам вже скоро запровадити і касу і шпи-

хлїр і крамницю, бо що дня приступають нові члени до читалні.

До виділу читалнї вибрані отсї члени: господар Николай Харина, голова: господар Кость Лукащук, заступником голови; пан учитель Перч, писарем; господар Василь Ґриндей, касиєром; господар Ґеорґій Пунґовский, бібліотекарем; а заступниками Николай Лукаш і Дмитро Харина.

З інтеліґенциї прибуло на отворене читалнї отсї панове: Партинїй Данчул, надучитель з Волоки, Олександер Купчанко надучи. з Станівців гор., Николай Кушнїрюк надуч. з Барбівців, Денис Севескул учитель з Барбівців, Гарасимович учитель з Вашківців.

Честь їм за се, що тягнуть ся до хлїбороба!

Як біднї збогатїли.

(*Дальше*).

23. О спілках.

„До многих богацтв причиняють ся дуже спілки. А знаєте ви, що то є спілка?“ запитав Михайло в господї.

„Знаємо,“ відозвав ся оден із старших господарів. „Знаємо, бо давнїйше наша дїдичка, коли наш дїдич помер, а пан Богдан з вами був в школах, давала косити луку на спілку. Панї брала дві копицї сїна, а ми третю за роботу нашу. Молодий панич тепер вже не дає, сам все прятає; а шкода, бо спілка то добра річ: і пана збір нїчого не коштував, і чоловік сякий-такій, хоч бідний, фірку сїна собі заробив.“

„Правда, що і тото спілка,“ сказав Михайло; „але я о иньшій спілцї хочу вам нинї розказати. Можемо однак зачати і від тої, коли о тім зговорило ся.

Давала нам дїдичка луку до кошеня на спілку, длячого? Ото длятого, що мала луку, але єї сама зібрати не могла, а може і гроший єї хибувало, щоби людий до сїна наймити. Ви брали на спілку, бо самі не мали доста лук, а й грошей не мали, щоби луку морґами заарендувати, або сїно готове собі купити. Але за те малисьте доволї часу свобідного і руки здорові і силу. Отже увійшли-сьте з дїдичкою в спілку: она внесла до тої спілки траву на пни, ви свою працю, потрібну, щоби скосити і висушити траву, а зиском з тої спілки, або сїном подїлилисьте ся після умови. Якби-сьте не були зробили угоди з собою і не зробили спілки, то траву снїг був би прикрив і нїхто не мав би пожитку.

З того вже можете виміркувати, коли спілка людем пожиточна і длячого єї роблять? Ото спілку люди роблять тогди, коли самі якої справи не можуть довершити; а пожиточною є спілка тогди, коли у другого спілника находимо то, чого нам хибує.

Так само роблять люди і иньші спілки помежи собою і здобувають тим способом богацтва, котрих нїколи не доробили би ся кождий з осібна. Н. пр. нафта, котру можна нинї за дешеві гроші купити. Великі маєтки поробили на нїй люди, котрі єї в своїй земли відшукали і звідтам видобути зуміли. Але они дійшли до того лише спілкою. Не оден з-давна вже бачив, що якась ропа воняча видобуває ся єму з-під скали; але анї знав, на що би она придати ся могла, анї не знав, як єї з-під землї видобути. Часом хиба, коли вже сама на верха виплила і калюжу на поли зробила, зачер єї хлоп і помастив нею вісь у воза і т. и.

Аж тут одного разу зїхав до села пан учений, оглянув місце, звідки ропа добувала ся, тай каже до властителя ґрунту: „Коби-сьте могли тої ропи богато з землї видобути, я би знав єї очистити, і тогди можна би тим сьвітити. І люди би могли мати з того вигоду, і ми оба могли би на тім споро гроший заробити.“

— „А як-же то ся з землї видобуває?“ питає властитель ґрунту. — „А справляє ся довгі сверли, котрими

треба вертіти в земли і шукати, де є в ній більше гнїздо тої ропи. Потому наймає ся гірняків, щоби копали керницю цямровану; потому справляє ся кубки до черпаня ропи, вінди до витяганя і бочки до збираня єї; потому будує ся фабрику, так звану дестилярню, в котрій нафту з ріжних брудів очищують.“

„А маєте Ви гроші на тото все? питає властитель ґрунту. — „Не маю“, відповідає учений пан. — „А і я не маю, каже рільник; тож нічого не буде з нашої спілки.“ — „Як то не буде? каже учений пан. Длятого, що не маємо гроший, маємо виречи ся великого зиску: ти зі скарбу, який тобі Господь Бог дав в твоїй землї, а я з моєї науки? Таж прецїнь можемо прибрати до спілки ще третого чоловіка, котрий внесе до неї гроші, а за то і зиском з ним подїлимо ся.“

Як сказали, так і зробили: знайшли такого, що анї ропи не мав, анї не умів єї очистити, але за те мав гроші. Списали умову, як будуть дїлити ся зиском, котрого надїяли ся. Вертїли керницю, одну по другій, видобували і очищали богато ропи і всї три спілники доробили ся значного маєтку.

Там, як бачили-сьте, кождий дав що иньшого до спілки: бо оден дав материял, землю і ропу, другий дав, свій розум і науку, а третий дав гроші.

Бувають і такі спілки, до котрих всї одно дають. Приміром, збирає ся десять купців і повідають собі: То дуже дорого випадає нам, коли кождий з-осібна мусить собі корабель наймати, аби привезти товарів із-за моря. Якби ми мали корабель власний, то могли би мати о много більші зиски. Але корабель коштує дуже богато; жадного нас не стане, щоби єго купити. Отже зробимо спілку: зложім ся всї десять, кождий дасть одну пайку, і купимо корабель, котрий нам всїм служити буде.

Так само роблять вже де-инде розумні господарі по селах. Хто би там, кажуть они, тратив час на то, щоби цїпом молотити збіже через цїлу зиму по-троха, коли иньшою роботою чоловік міг би за той час більше заробити, коби лише стати єго було на молотїльню таку, яка є в дворі.

— „А тобі по-що такої молотїльнї? відповів хтось з присутних. „За оден тиждень вимолотив би-сь все збіже, яке маєш, а потому через цїлий рік машина би в кутї ржавіла.“ — Неконче, відпер перший, бо як нас змовить ся 50 господарів, то й цїлий рік машина буде мати що робити, і купно єї мало що нас коштувати буде. — І зложили по кілька риньских кождий, купили машину на спілку, і зробили з собою таку умову, що будуть ґудзи тягнути: хто перший витягне ґудз, той буде перший молотити, а по нїм другий і так д. Кождий має право лише по одному дни молотити. Як цїла черга обійде довкола, то знов машина повертає до першого на оден день. І так єї переносять від стодоли до стодоли майже через цїлий рік. Тим способом можуть дешево вимолотити своє збіже, і ще винаймити часом машину такому, котрий не належить до спілки.

В той спосіб повстають також всї великі підприємства на сьвітї, котрі для одного чоловіка за коштовні. Желїзницї н. пр. є власностию спілок; майже всї більші фабрики мають по кілька, а часом і по кілька сот властителїв-спільників.

Алеж спілки можуть бути ще й иньші, де кілька або і кільканайцять людий громадить працю свою, щоби виконати велику роботу, що на одного за тяжка. Особливо при роботах наємних спілки такі дуже пожиточні. Пригадуєте собі, як колись при виплатї в суботу дїдич говорив до челяди: Я від тепер не хочу мати в поли робіт, платних на оден день, бо то й не гарно для людий, а менї навкучило ся, стояти цїлий день над людьми, і наганяти їх до роботи. Від тепер буде все робити ся на виділ: кісьба

і жниво на морґи; молотьба, як бим потребував простої соломи, то від копи, або від кірця чистого збіжа, копанє ровів від сяжня, а ломанє каменя на будову від сяжня кубічного. Угодимо ся за кожду річ, а по укінченій роботі я вимірю і після того заплачу.

— „А певно!“ відповіло з вас кількох, котрі розумнійші і працьовитші. „Бо й чоловікови, що здоров, сильний і не лїнує ся до праці, прикро брати тілько гроший за день, кілько бере нероба, що лише дивить ся, аби день перегайнувати. А чоловік працює також охотнійше, коли знає, що як більше зробить, то й більшу дістане заплату,

Такі самі користи, як спілка, має також стоваришенє. Люди лучать ся, щоби осягнути якусь спільну ціль, котрої би не осягнули, якби кождий з-осібна забирав ся до роботи. І так маємо стоваришеня рільничі для спільної праці над піднесенєм рільництва, стоваришеня для хову коний, стоваришеня похоронні для убогих християн, стоваришеня церковні для піднесеня хвали божої, стоваришеня для просьвіти народної і т. и.

А наша каса пожичкова, є властиво стоваришенє заложене в нашім краю, щоби від лихви ратувати людий, котрі потребують певного і дешевого кредиту, бо коли більше разом лучать ся, і оден ручить за всїх а всї за одного, то тогди знов знайдуть ся і такі, котрі радо пожичать гроші на малий процент. Бо знають, що пожичені гроші не пропадуть, то заплатять ручителї.

Всячина.

Вїзд митрополита Репти до Черновець відбув ся у вівторок, дня 18 го с. м. дуже величаво. Осібний потяг виїхав з Черновець аж до Неполоківців, аби повитати владику на границї краю. В Неполоківцях зібрало ся богато народу з сьвящениками, — був і о. протоєрей ставрофор Кантимір з Путилівского протоєрейства, о. Осташик з Черемошского протоєрейства і всї поблизкі протоєреї і сьвященики. Дуже гарна була промова о. протоєрея Хариновича з Банилова руского, родимого місця владики. За Станівский повіт повитав владику хлїбом-солев станівский посол Тодор Левіцкий. — В Чернівцях на двірци зібрали ся всї уряди з президентом краєвим на чолї, видїл краєвий, бурмістер, консистория і др. і всї витали владику Репту промовами. За консисторию промовляв о. професор Евсевій Попович по волоски і по руски. Відтак величавим поїздом прибув владика Репта до церкви катедральної — по улицях всюди витали владику школярі і люди — і в церкві відправив доксольоґію. Проповідь була волоска і руска тай сам владика Репта проповідував по волоски і по руски. Відтак знов таки всї відпровадили владику аж до резиденциї. — В недїлю відбуде ся величава итронїзация владики в катедральній церкві.

В радї державній таки нема спокою. Президент мінїстрів др. Кербер аж упріває, аби погодити Нїмцїв з Чехами, але якось все задаремно, бо нї одні, нї другі не хотять попустити. Ґазети пишуть, що має бути скликана конференция для порозуміня Нїмцїв і Чехів і длятого рада державна на якийсь час не буде радити. Цїсар трохи занедужав, але вже, Богу дякувати, лїпше має ся і в Шенбрунї приймає високих урядників і підписує всякі акти.

Із Глїбокої. Велику радість маємо ми православні Русини в Глїбоцї тепер, відколи в нас є панотець Вербовский, але незнати чи на довго. Коби то сей добродушний сьвященник в нас побув довший час, то наші люди повернули-би на дорогу правди. Відколи сей чесний о. Вербовский в нас, то від тогди нам стало дуже весело в церкві, бо чуємо що недїлї і сьвята дуже красні проповіди і науки так, що нам сльози котять ся по лицї, а відправа іде вся по нашому, по

руски, що всї розуміють, старі і малі, і за то всї парафіяни сего душпастиря люблять і поважають, і то за такий красний порядок, так всїм зрозумілу відправу в церкві, то таки ми не перестанемо сему сьвященникови дякувати і єго любити. Відколи в нас о. Вербовский, ще лиш яких чтири місяцї, а вже богато привів людий до лїпшого поводженя чесними примірами і добрими науками. Дуже сей панотець любить сьпів церковний і сьпів той підпирає тай сьпіваків поважає. Як би в нас сей сьвященник був довший час, то надїємо ся щасливости. А знаєте чесні люди, на що ми це пишемо? Ми хоть би і не писали, то доброго сьвященника і самі єго добрі дїла звеличають, але ми чули за сего панотця добрі дїла в Ленкіцях, і що тамошні люди за сим сьвященником жалують, то ми також хочемо показати, що і ми належимо до тих Русинів, котрі вміють пошанувати особу того, хто їм добре робить, і за то честь о. Вербовскому.

Андрон Лупуляк, *Нестор Визнюк,*
Никифір Максимюк, *Теодосій Букатар,*
парубки. ґазди.

Пропадають листи на почтї. Із Глїбокої післали ми дуже важний лист до „Рускої Ради“ дня 20 серпня з маркою за 10 с. десь пропав.

Другий лист післали ми до „Р. Р.“ дня 5-го жовтня з 3-ма марками по 10 с. отже лист оплачений марками на 30 с. і пропав; а куда тоті гроші ідуть за марки, скаже хтось; то тим почта оплачує ся за перевіз. Ну, та як почта від нас гроші бере, то най доручить лист, бо як лист пропадає, то почта нам гроші не вертає.

А знов Іван Кривохижа служить при войску при кінноті у Зборові, і він писав до родичів до Глїбокої з маневрів 4 листи і всї пропали, аж пятий дістали. Що родичі журять ся, хтось їм наговорив, що син у шпитали вже давно, та що єму виходу нема та кажуть: він тому не пише до родичів, бо не годен такий слабий; а родичі пишуть до него, питають ся, ци він жиє, ци що з ним є, що нїчого не чують від него, а він також прочитавши від родичів лист, дає собі до голови, видячи, що родичі даремно за него журять ся, а єму нїчого не бракує і не може їм сказати, бо єго листи не доходять, а чому? може тому, що нерекомандований? Цїкаво спитати: а коли жовняр фасує 12 сотиків на днину — тай то властиво не на марки почтові, але на таке, що мусить він мати, бо єго не питають, ци він дав на почту, але кажуть що мусить він мати то, що єму треба звичайно для своєї повинности, на котре і так може воякови ще і не стає, — то відки він до того приходить, аби він платив до 30 с. за лист? А не доста від вояка 10 с.?

З Васловівцїв пишуть нам, що тамошні ґазди подали письмо до консисториї, де дякують своєму щирому і доброму душпастиреви Константинови Ґраматовичови за великий труд через дванайцять років душпастирства в громадї. За той час о. парох Ґраматович дбав, аби запровадити справедливо християньске житє в громадї, аби запровадити порядок в Божім домі, і аби ми оден другого любили. У нас тепер украшена полагоджена церква, маєм прекрасні дзвони, майже нову процесию, много образів і всїляких срібних і позолочених річий, так само і досить пар нових церковних одеж і всїх потрібних книг богослужебних. Кождої недїлї і свята буває прекрасна служба Божа, чути пречудний церковний хоральний сьпів, слово Боже чуємо у прекрасних проповідях, для молодїжи є катехизация, а молоді дїти шкільні розповідають нам о науцї, котру їм панотець в школї подають. Панотець є нам добрий порадник, помагає нам і в сьвітских справах. Самі трудили ся, коли було потрібно хати парафіяльні будувати і церков пореперувати, виєднали нам запомогу з фонду релїґійного 1700 корон. Підчас тучі 1896-го р., коли цїла громада без хлїба лишила ся, наш сьвященник були першим, що для нас удавались о поратунок до висшого начальства. Недавно побудували ми велику шестиклясову народну школу, котру нам панотець дуже парадно посьвятили; а то також доказ про їх дбалість, бо тодї, як они до нас прийшли, то школа була одноклясова, а дїтий в нїй яких 40, а тепер зверх 300, а се також не найменьша за-

слуга нашого душпастиря. Тим заслужив собі о. Ґраматович любов цілої громади.

З Миткова. Хоть пізно, та все таки подаємо руским братям хліборобам до відомости, що перебрав ся від нас п. учитель Стефан Циґанюк з Миткова до Лук. Як прийшов до нас перед чтирма роками, то застав великий визиск нашого народу, бо жиди визискували наших Митківских людий на всякий спосіб, бо наші люди нічого не знали ні про крамницю, ні про читалню, ні про шпихлїр або ссипку збіжа. За цих 3 річи нїхто і не згадував. Аж як прийшов п. учитель Стефан Циґанюк до Миткова, розпізнав, як річ стоїть у нас, пізнав кільканйцять ґаздів, що можуть піти за єго проводом, зачав їм казати, аби собі завели свою руску крамницю, аби дали торгувати і заробити самі собі, а не жидам, і так за Божов помочев а за п. учителя проводом склали гроші і завели руску крамницю. Уздріли люди, що є хосен із крамниці, розділили єї на двоє, і так маєм тепер дві рускі крамниці — одна на однім кутї, а друга на другім кутї, і дуже файно обі процвитають. — Потім розказали нам п. учитель за читалню, який хосен є з читалнї, і за їх проводом завели ми собі также і читалню. Зійшлим ся у читалнї, а п. учитель розказа нам, як ми маємо провадити читалню. Розказали нам также, який хосен є із ссипки збіжа, і зараз люди ссипали збіжа і роздали у село другим на поміч. Отсих 3 річи завели у нас за Божов помочев п. учитель, а при тім не трохи пустили свого здоровля у нас. Дай же їм Боже, аби у десятеро їм за це здоровля прибуло, бо вони нас випровадили на добру дорогу. Длятого всї читальники, всї склепарі і всї чесні люди поклаяють ся крізь ґазету „Руску Раду“ до п. учителя Стефана Циґанюка і просить Бога, щоби п. учитель в щастю і здоровю прожив ще многая літа.

Заохочуймо всїх, аби приступали до наших щиро мужицких товариств „Руска Рада“ і „Руска Бесїда“ в Чернівцях!

З усїх иньших календарів,

найлїпший, і найтаньший є богато

Ілюстрований = = = = = = = = = = православний

Календар

„Рускої Бесїди“,

котрий коштує лиш

60 сот.

і можна єго набути в папірни „Рускої Бесїди“ в Чернівцях ул. Петровича число 2.

При більшім закупі відповідний рабат.

Др. ГОЛЬДФЕЛЬД

вернув з подорожи і осмотрює слабих

промінями Рентґена

задля сконстатованя внутрішних і хірурґічних слабостий так як доси

в Чернівцях, улиця Почтова ч. 2.

Складаймо гроші на наш

НАРОДНИЙ ДІМ

в Чернівцях!

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ВОЛОДИСЛАВ СЕКЕРСКИЙ.
З друкарнї „Рускої Ради в Чернівцях під зарядом В. Секерского.